

KORKEAKOULUTUKSEN YHDENVERTAINEN ALUEELLINEN SAAVUTETAVUUS

VTT, johtava asiantuntija Timo Aro

@timoaro

10.11.2020

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

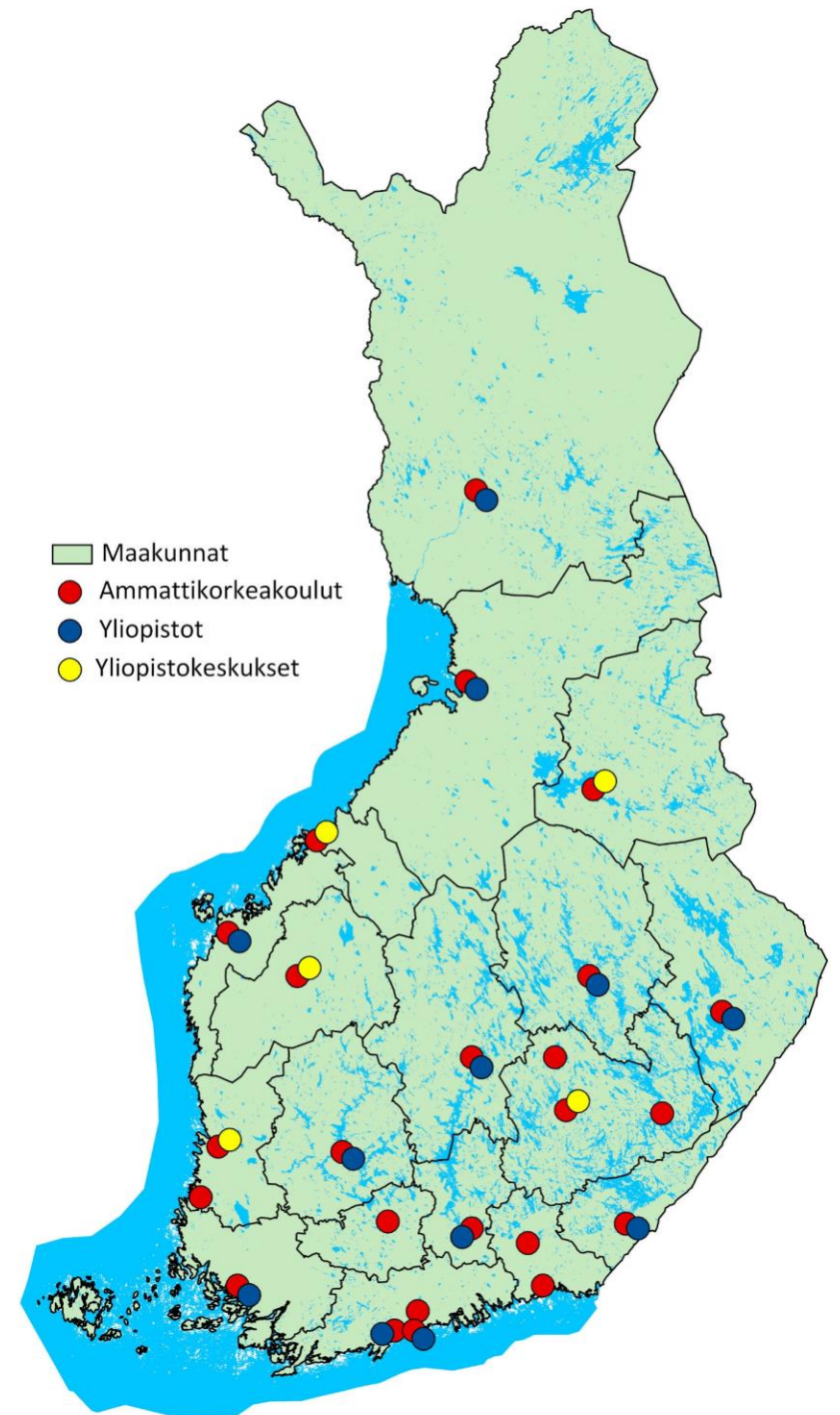
Alustuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä

- Korkeakoulutuksen yhdenvertaisesta alueellisesta saavutettavuudesta
- Alueellisista eroista koulutustasossa
- Korkeakoulujen aloituspaikkojen määrästä suhteessa väestöpohjaan ja
- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden alueiden välisestä liikkuvuudesta 2010-luvulla

Lähtökohta...

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 13 \\ + 5 \\ \hline = 295 \end{array} \quad \begin{array}{r} 319 \end{array}$$

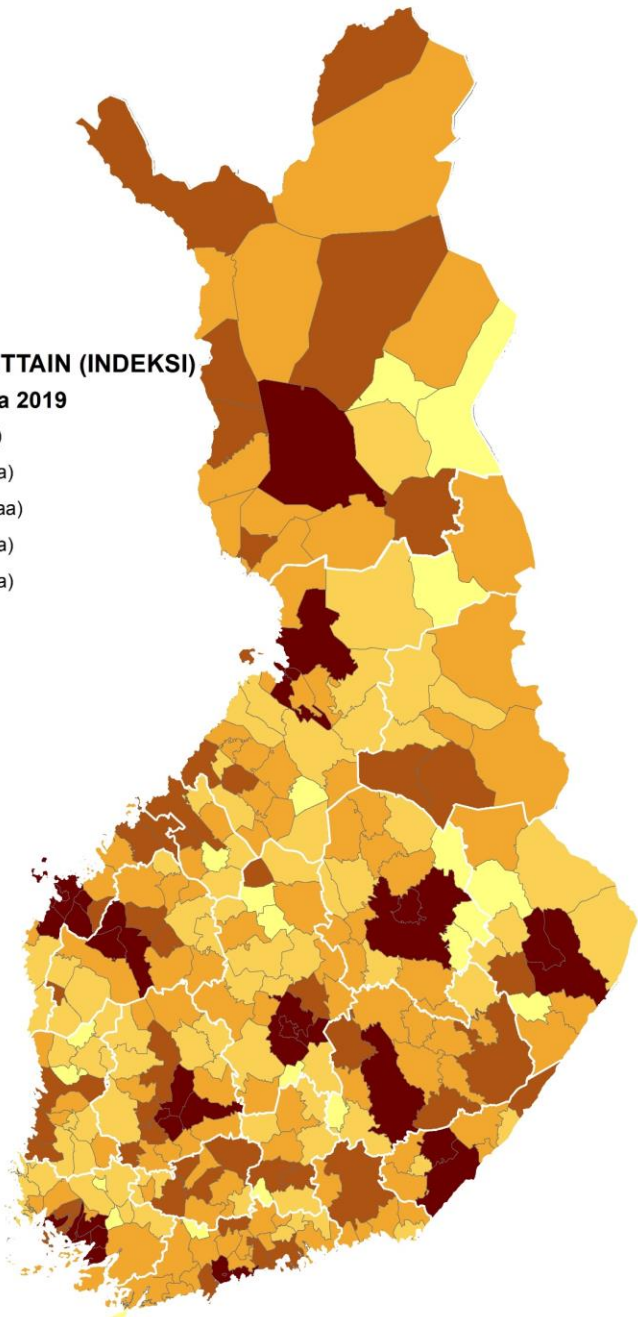
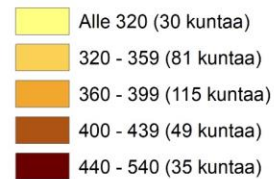
Lähde: Tilastokeskus, koulutus; opiskelijat oppilaitoksittain
Kartta: Niklas Aro 2020

Koulutustasossa on merkittävät alueelliset erot

KOULUTUSTASOMITTAIN (INDEKSI)

30-34-vuotiaat vuonna 2019

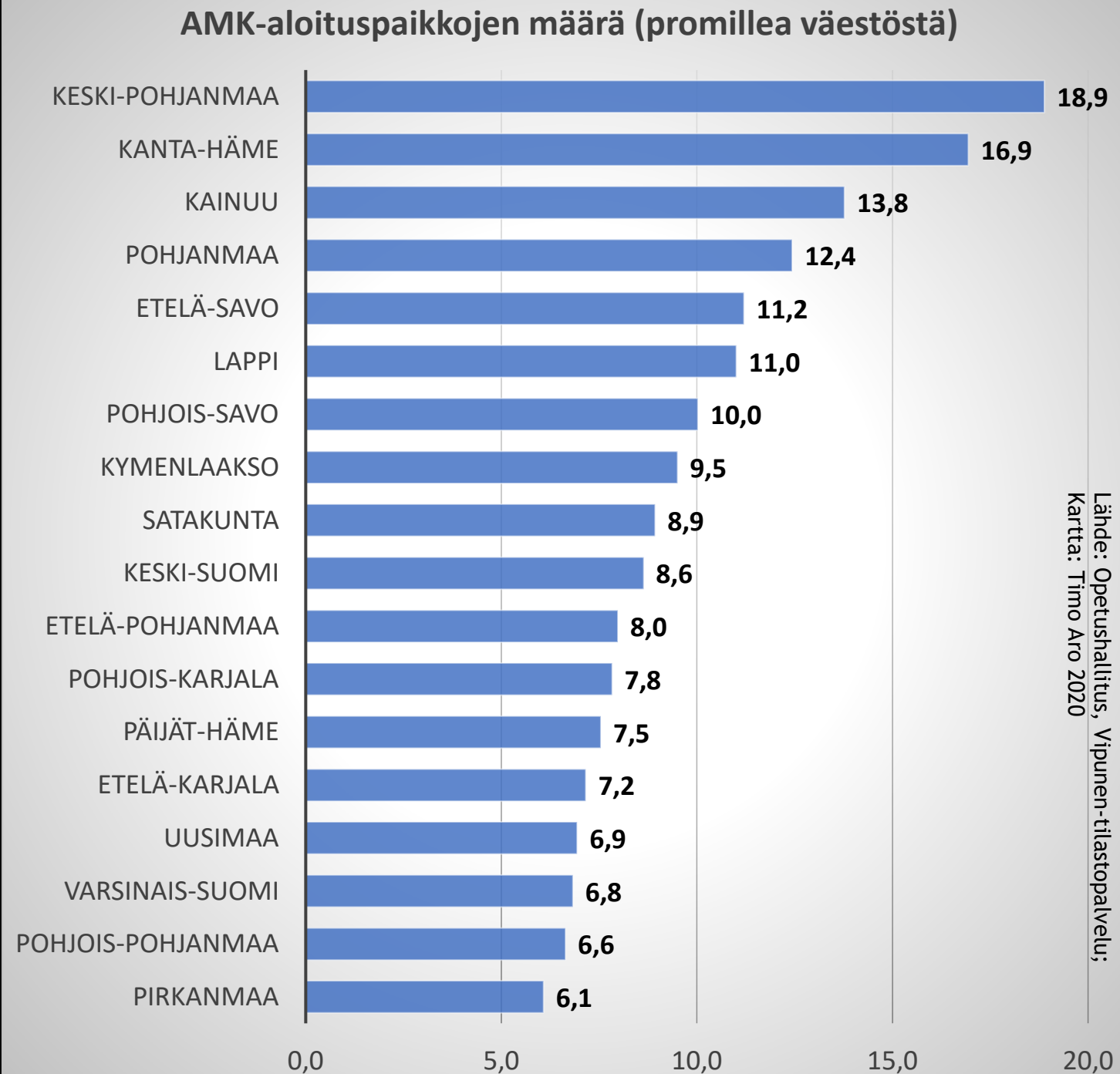

Kartassa kuvataan alueellisia koulutuseroja niin sanotun väestön koulutustasomittainindeksin avulla. VKTM on indeksiluku, joka kertoo alueen väestön keskimääräisen koulutustason, joka on saatu laskemalla jokaisen koulutusasteen tutkinnon keskimääräinen pituus. Mitä korkeampi on tunnusluku, sitä korkeampi on alueen koulutustaso.

Kartassa on vertailtu 30-34-vuotiaiden koulutustasoa vuoden 2019 lopussa. Koulutustasoindeksi oli korkein tummanruskealla olevissa kunnissa. TOP 10-kunnat olivat Kauniainen, Helsinki, Espoo, Kaarina, Tampere, Mustasaari, Vaasa, Pirkkala ja Oulu. Manner-Suomen kuntien vaihteluväli oli Kauniaisten 540 ja Kaskisten 226 välillä vuonna 2019

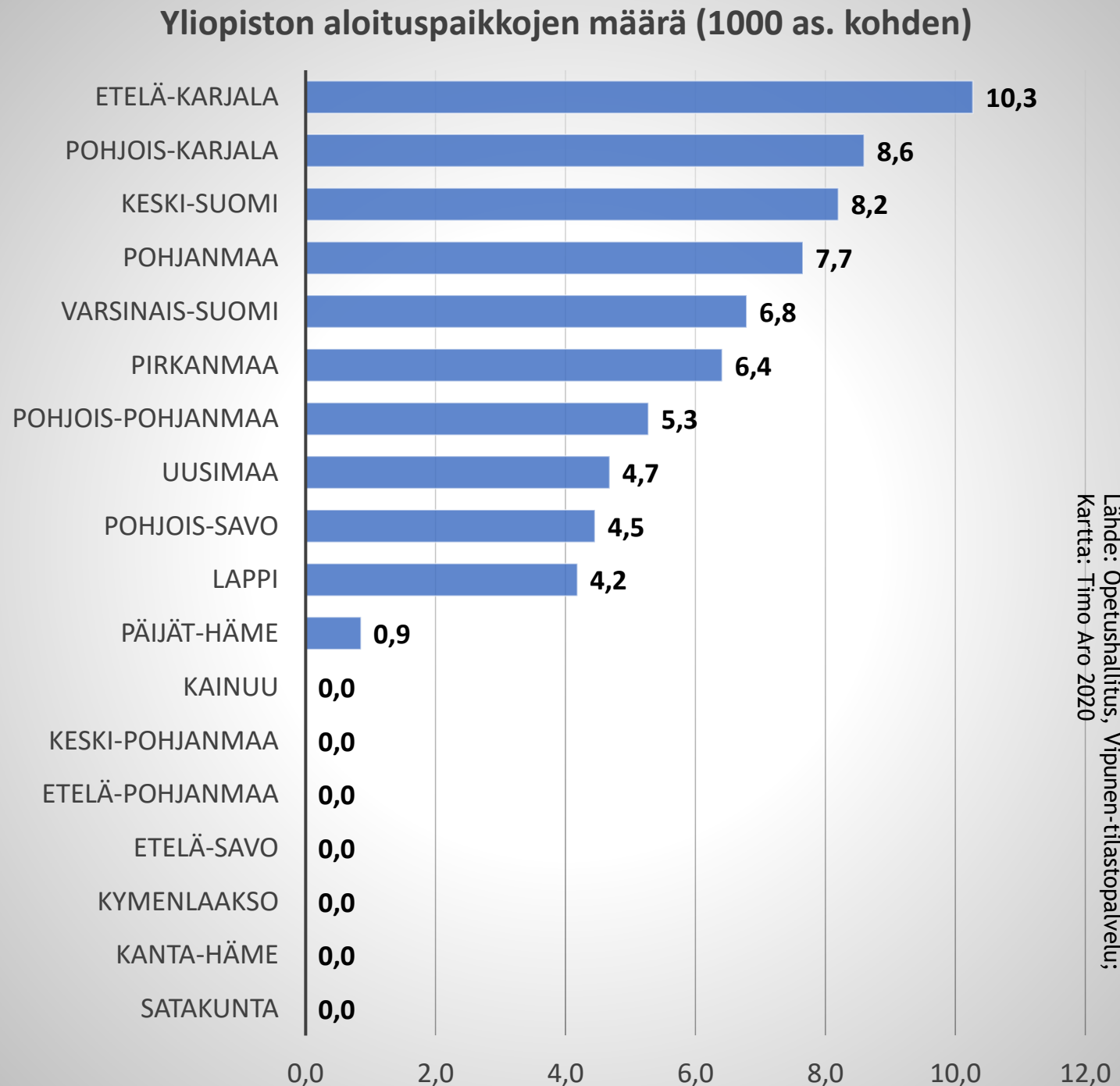
Ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen määrä alueittain (promillea väestöstä)

Graafissa kuvataan ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen määrää suhteessa alueen väestöpohjaan vuonna 2020. AMK-aloituspaikkoja oli vähiten suhteessa väestöpohjaan suurimmissa maakunnissa Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla sekä eniten pienissä maakunnissa

Yliopiostojen aloituspaikkojen määrä alueittain (promillea väestöstä)

Graafissa kuvataan yliopistojen aloituspaikkojen määrää suhteessa alueen väestöpohjaan vuonna 2020. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon aloituspaikkoja oli eniten Etelä-Karjalassa, Pohjois-Karjalassa, Keski-Suomessa ja Pohjanmaalla. Seitsemässä maakunnassa ei ollut lainkaan yliopistojen aloituspaikkoja

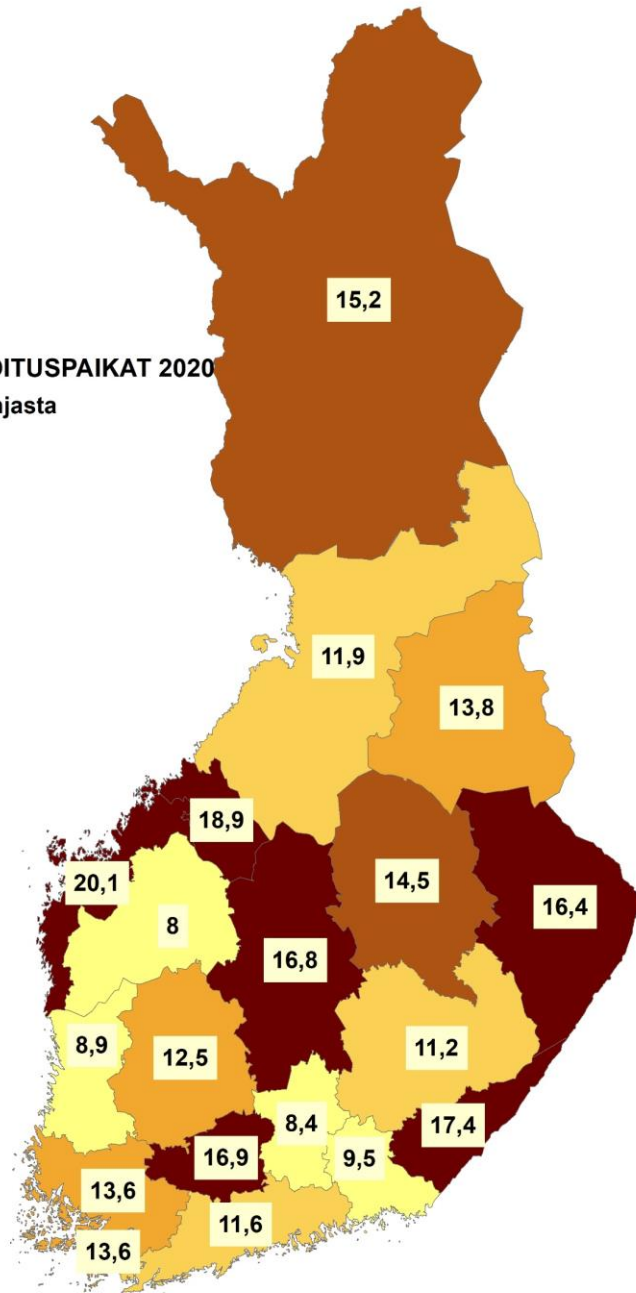
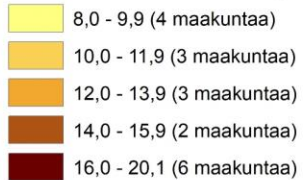

Korkeakoulupaikkojen määrä suhteessa väestöpohjaan

Kartassa kuvataan ammatti- ja tiedekorkeakoulujen aloituspaikkojen määrää suhteessa alueen väestöpohjaan (promillea 1000 asukasta kohden) vuonna 2020. Aloituspaikkoja oli eniten suhteessa väestö-pohjaan Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa, Kanta-Hämeessä, Keski-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa. Aloituspaikkoja oli vähiten Etelä-Pohjanmaalla, Päijät-Hämeessä, Satakunnassa ja Kymenlaaksossa. Alueelliset erot olivat melko suuret, sillä yliopistojen aloituspaikkoja ei ollut lainkaan seitse-mässä maakunnassa (Porin yliopistokeskuksessa aloituspaikkoja, mutta kirjautuvat emoyliopistoille). Luvut eivät ole täysin eksakteja niiden ammattikorkeakoulujen ja tiedekorkeakoulujen kohdalla, joilla oli kampuksia useamman maakunnan alueella.

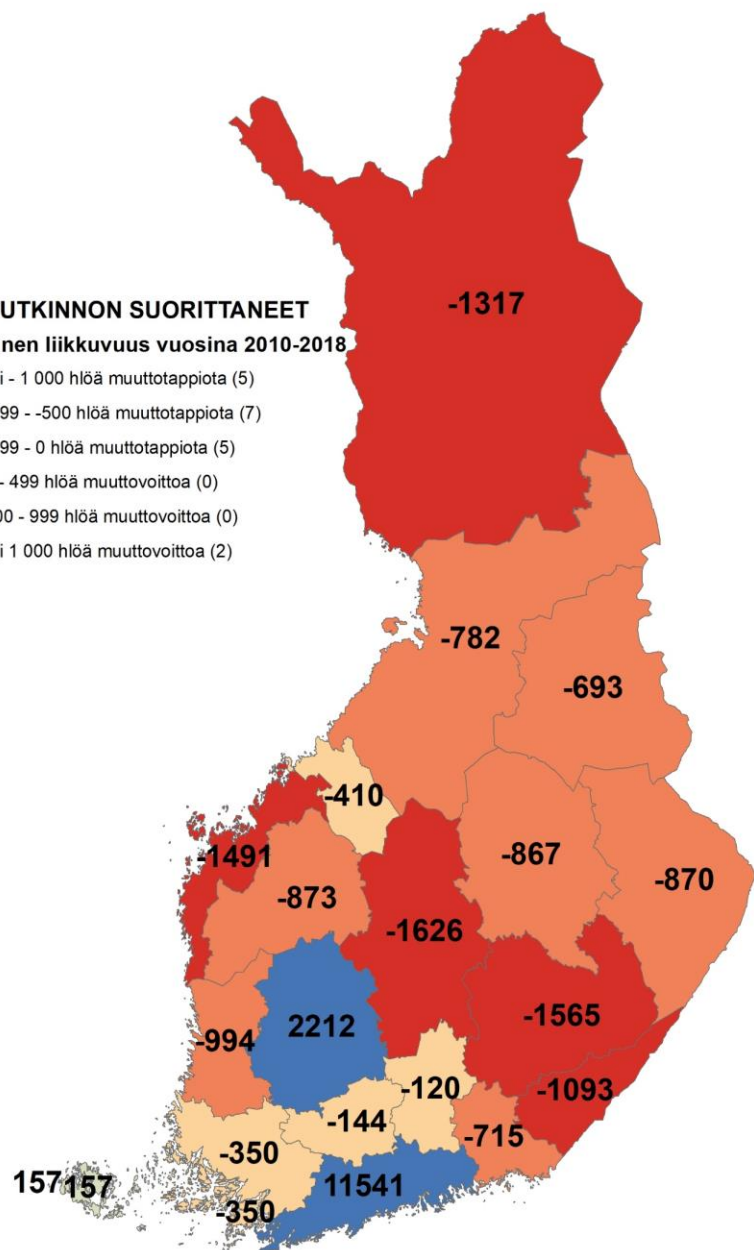
KORKEAKOULUJEN ALOITUSPAIKAT 2020

Promillea alueen väestöpohjasta

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen liikkuvuus 2010-luvulla

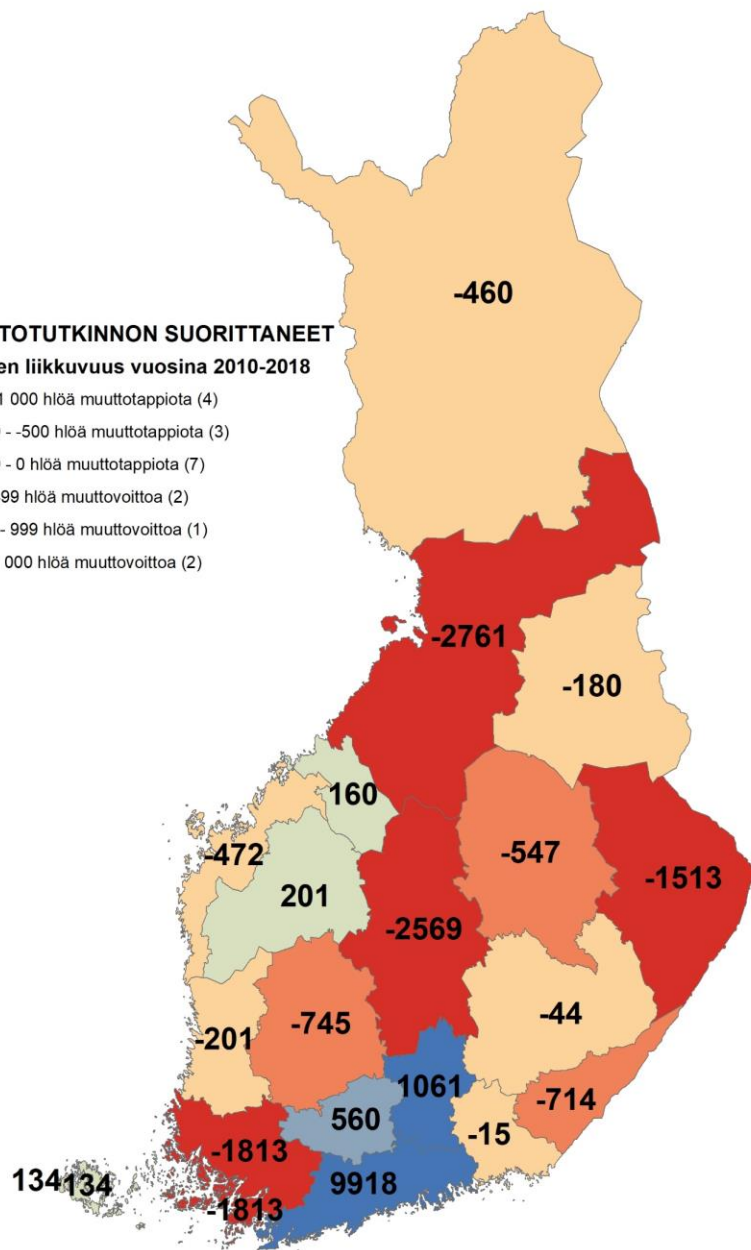
Kartassa kuvataan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden liikkuvuutta maakunnittain vuosien 2010-2018 aikana. AMK-tutkinnon suorittaneista sai muuttovoittoa vain Uusimaa ja Pirkanmaa 2010-luvulla. Uudenmaan muuttovoitto oli yhteensä noin 11 500 henkilöä

YLIOPISTOTUTKINNON SUORITTANEET

Alueellinen liikkuvuus vuosina 2010-2018

- Yli -1 000 hlöä muuttotappiota (4)
- 999 - -500 hlöä muuttotappiota (3)
- 499 - 0 hlöä muuttotappiota (7)
- 1 - 499 hlöä muuttovoittoa (2)
- 500 - 999 hlöä muuttovoittoa (1)
- Yli 1 000 hlöä muuttovoittoa (2)

Yliopistotutkinnon suorittaneiden alueellinen liikkuvuus 2010-luvulla

Kartassa kuvataan ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden liikkuvuutta maakunnittain vuosien 2010-2018 välisenä aikana. Muuttovoittoa sai kuusi maa-kuntaa: Uusimaa, Päijät-Häme, Kanta-Häme, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Ahvenanmaa. Uudenmaan muuttovoitto oli yhteensä lähes 10 000 henkilöä.

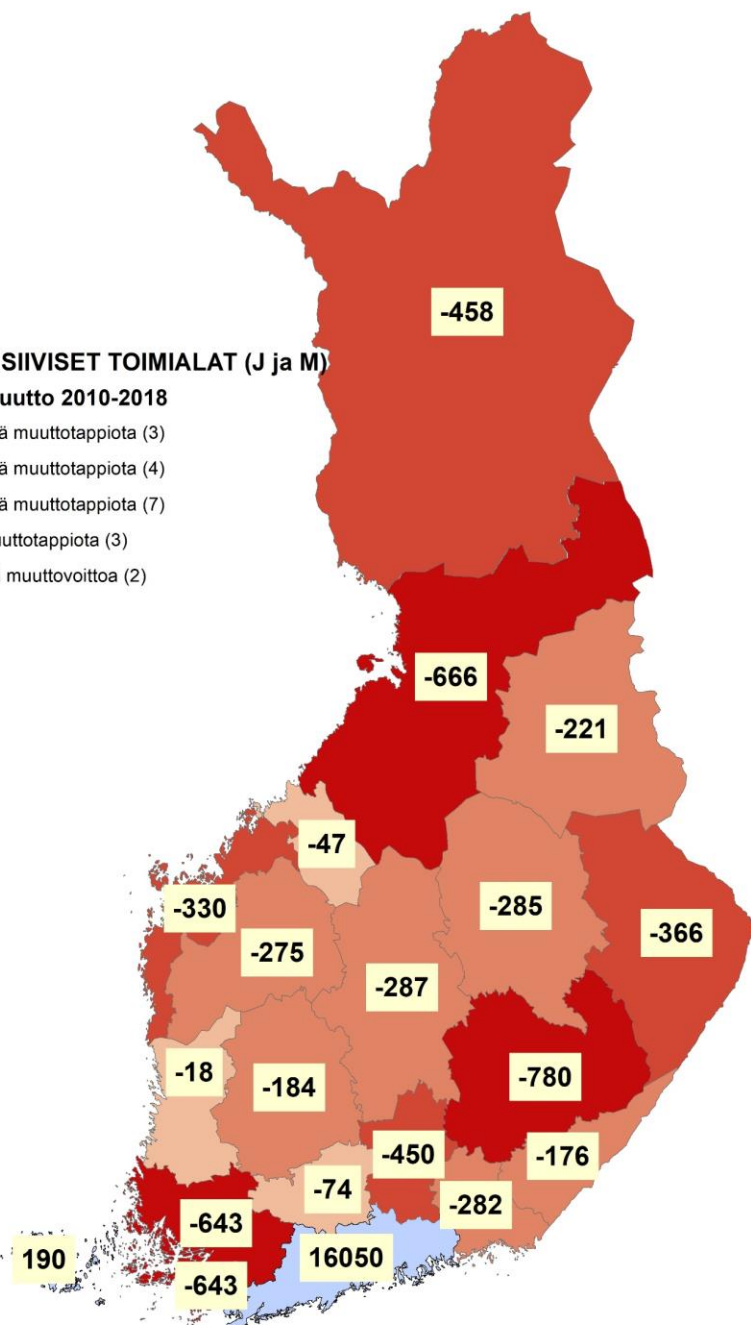
Korkea-asteen koulutettujen aivovuoto kohdistuu Uudenmaan alueelle

Kartassa kuvataan Uudenmaan maakunnan saamia muuttovoittoa korkea-asteen tutkinnon suorittaneista 2010-luvulla. Uusimaa sai koulutetuista muuttovoittoa kaikista muista maakunnista paitsi Kanta-Hämeestä. Uusimaa sai määrällisesti eniten muuttovoittoa Pirkanmaalta (4348), Varsinais-Suomesta (4083), Keski-Suomesta (3242) ja Pohjois-Pohjanmaalta (2847)

OSAAMISINTENSIIVISET TOIMIALAT (J ja M)

Työllisten nettomuutto 2010-2018

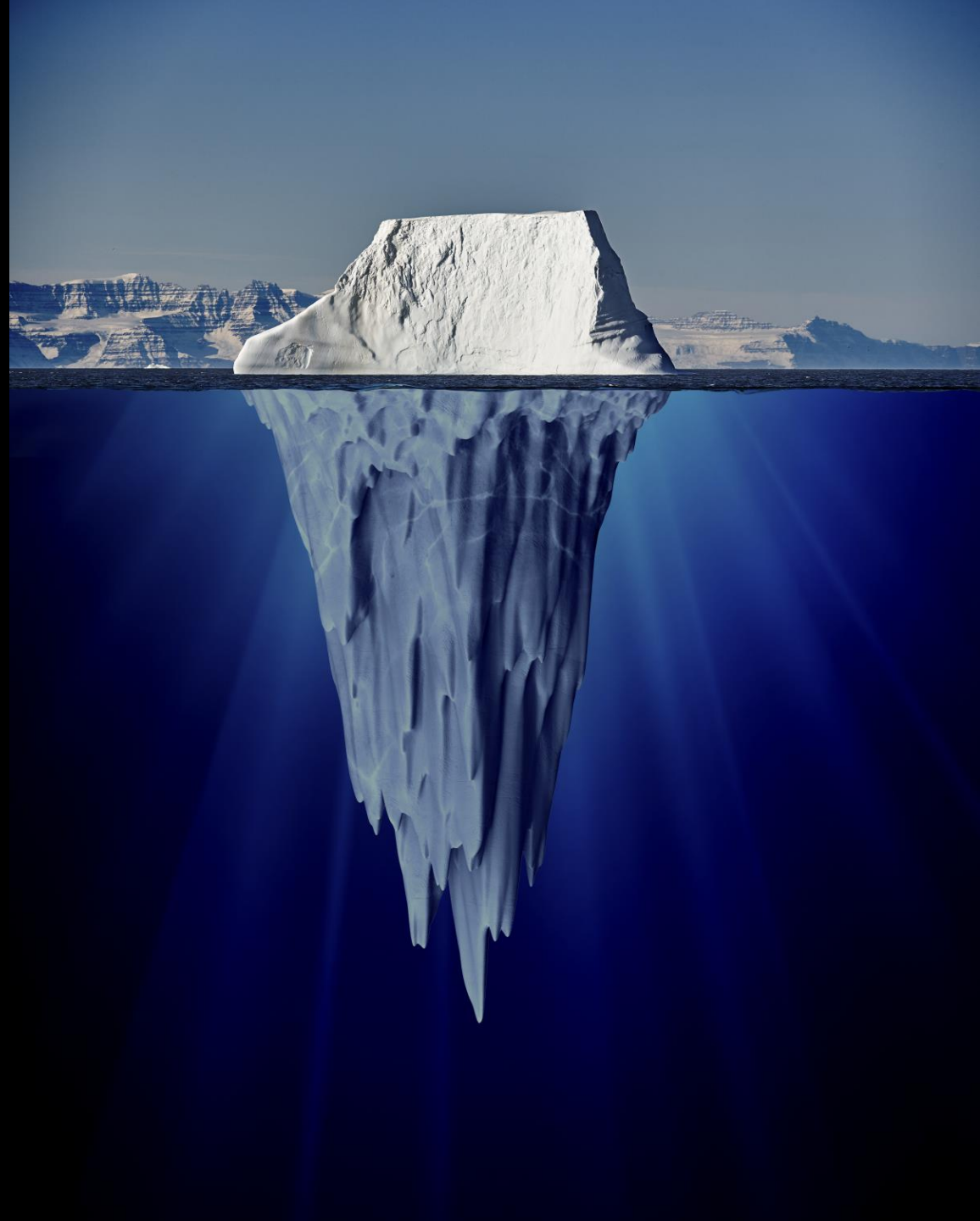

Osaamisintensiivisten toimialojen työllisten aivovuoto kohdistuu Uudenmaan alueelle

Kartassa kuvataan osaamisintensiivisten toimialojen (toimialat J ja M) työllisten nettomuuttoa maakunnittain vuosina 2010-2018. Osaajista sai muuttovoittoa vain Uudenmaan ja Ahvenanmaakunnan maakunnat. Uusimaa sai noin 16 000 henkilöä osaamisintensiivisten toimialojen työllisistä vuosina 2010-2018.

Summa summarum...

1. Korkeakouluverkko alueellisesti kattava: jokaisessa maakunnassa vähintään yksi korkeakoulu
2. Alueelliset erot koulutustasossa merkittävät korkeakouluseutujen ja muiden alueiden välillä
3. Kaksi kolmesta korkeakouluopiskelijasta keskitynyt viidelle suurimmalle kaupunkiseudulle
4. Korkeakoulujen aloituspaikat suhteessa väestöpohjaan jakautuvat epätasaisesti "pienten ja suurten" maakuntien välillä
5. Uusimaa saa merkittävästi lisää inhimillistä pääomaa koulutettujen "aivovuodosta" ja osaamisintensiivisten alojen työllisten muuttovirroista maan sisältä

Kiitos!

TIMO ARO, VTT
Johtava asiantuntija
045 657 7890
timo.aro@mdi.fi
[@timoaro](#)